

Działalność gospodarcza w ochronie zdrowia

System opieki zdrowotnej
w Polsce

- **System opieki zdrowotnej w Polsce** – zespół osób i instytucji mający za zadanie zapewnić opiekę zdrowotną ludności. Polski system opieki zdrowotnej oparty jest na modelu [ubezpieczeniowym](#).
- Zgodnie z artykułem 68 [Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej](#), każdy ma prawo do [ochrony zdrowia](#). Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa.

- Obecnie system kształtowany jest przez dwie podstawowe ustawy:
- ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawę o działalności leczniczej

Podstawy prawne

Ustawa o działalności leczniczej [Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654](#)

Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135](#)

Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta [Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417](#)

Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym [Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1399](#)

Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty [Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 857](#)

Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej [Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1217](#)

Ustawa Prawo farmaceutyczne [Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271](#)

Ustawa wprowadzająca ustawę – Prawo farmaceutyczne [Dz. U. z 2001 r. Nr 126, poz. 1382](#)

Struktura

- Uczestników systemu (interesariuszy, ang. *stakeholders*) można podzielić na następujące kategorie:
- **świadczeniobiorców** - czyli pacjentów,
- **instytucję ubezpieczenia zdrowotnego** pełniącą funkcję **płatnika** - czyli [Narodowy Fundusz Zdrowia](#),
- **świadczeniodawców**:
 - [podmioty lecznicze](#), które mogą prowadzić działalność jako przedsiębiorcy, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej ([SPZOZ](#)), jednostki budżetowe, instytuty badawcze, fundacje i stowarzyszenia oraz kościoły. Do podmiotów wykonujących działalność leczniczą zalicza się również praktyki [lekarskie](#), [lekarsko-dentystyczne](#), [pielęgniarskie](#) oraz [położnych](#),
 - [apteki](#),
 - innych świadczeniodawców,

Struktura

cd...

- **organy kontroli i nadzoru:**
- Państwową Inspekcję Sanitarną ("Sanepid"),
- Państwową Inspekcję Farmaceutyczną,
- Rzecznika Praw Pacjenta,
- województw i działające przy nich wojewódzkie centra zdrowia publicznego oraz konsultantów wojewódzkich w poszczególnych specjalnościach medycznych,
- Ministerstwo Zdrowia, które wytycza kierunki polityki zdrowotnej kraju oraz posiada uprawnienia kontrolne, a także działających przy nim konsultantów krajowych w poszczególnych specjalnościach medycznych.

Źródła finansowania

- Ubezpieczenie zdrowotne w [NFZ](#)
- Głównym źródłem finansowania systemu jest ubezpieczenie zdrowotne w NFZ. Obywatele obciążeni są obowiązkową składką ubezpieczeniową stanowiącą 9% dochodów osobistych (7,75% odliczane jest od podatku dochodowego, zaś 1,25% pokrywa ubezpieczony), która odprowadzana jest do instytucji ubezpieczenia zdrowotnego (NFZ).

Źródła finansowania

- Budżet państwa
- Niektóre świadczenia wysokospecjalistyczne finansowane są bezpośrednio z budżetu Ministerstwa Zdrowia, a nie ze środków NFZ.
- Od 1 stycznia 2007 r. z budżetu państwa finansowane jest również w całości przedszpitalne ratownictwo medyczne (pogotowie ratunkowe).

Źródła finansowania

- Ubezpieczenia indywidualne w komercyjnych instytucjach
- Odpłatność za koszty leczenia pokrywa ubezpieczyciel. Kwoty refundacji ustalone są poprzez wartość dobrowolnego ubezpieczenia i mogą pokrywać 100% lub mniej rzeczywistych kosztów leczenia.

Kontraktowanie świadczeń zdrowotnych

- Narodowy Fundusz Zdrowia cyklicznie organizuje konkurs ofert na udzielanie świadczeń zdrowotnych. Świadczeniodawcy, którzy zaoferowali w konkursie najkorzystniejsze warunki, zawierają z NFZ umowę o udzielanie świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

Udzielanie świadczeń zdrowotnych

- Podstawowym ogniwem systemu jest lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, którym najczęściej jest lekarz specjalista medycyny rodzinnej. Odpowiedzialny jest on za leczenie oraz prowadzenie profilaktyki zdrowotnej zapisanych do niego pacjentów. W przypadku, gdy choroba pacjenta wymaga leczenia specjalistycznego, lekarz POZ wydaje skierowanie do poradni specjalistycznej lub szpitala

Udzielanie świadczeń zdrowotnych

- Skierowania nie wymaga wizyta w poradniach:
- ginekologiczno-położniczej,
- okulistycznej,
- onkologicznej,
- psychiatrycznej,
- skórno-wenerologicznej,
- stomatologicznej.

Udzielanie świadczeń zdrowotnych

- Skierowanie nie jest również wymagane od osób:
- chorych na [gruźlicę](#),
- zakażonych wirusem [HIV](#),
- inwalidów wojennych i osób represjonowanych,
- uzależnionych od [alkoholu](#), środków odurzających i substancji psychotropowych - w zakresie leczenia odwykowego.

Udzielanie świadczeń zdrowotnych

- Podstawą do uzyskania świadczeń zdrowotnych jest okazanie dokumentu ubezpieczenia zdrowotnego, którym mogą być m.in.:
- legitymacja ubezpieczeniowa,
- legitymacja ubezpieczeniowa dla członków rodziny pracownika,
- legitymacja emeryta-rencisty.

Rola jednostek samorządu terytorialnego

- **ednostki samorządu terytorialnego** ([gmina](#), [powiat](#), [województwo](#)) również mają duży udział w kształtowaniu systemu.
- Jako organ założycielski [SPZOZ](#), jednostka samorządu terytorialnego:
 - tworzy, przekształca i likwiduje SPZOZ (w drodze uchwały),
 - nadaje statut SPZOZ,
 - nawiązuje z kierownikiem zakładu stosunek pracy,
 - deleguje przedstawiciela do rady społecznej zakładu,
 - udziela zakładowi dotacji na zadania określone w art.55 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej,
 - sprawuje nadzór nad prowadzonymi przez siebie zakładami opieki zdrowotnej (zgodnie z rozporządzeniem z dnia [18 listopada 1999](#) r. w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru nad samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej i nad jednostkami transportu sanitarnego).

- Pozostałe zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie opieki zdrowotnej:
- Samorząd województwa:
 - tworzy i utrzymuje wojewódzki ośrodek (lub ośrodki) medycyny pracy, co wynika z art. 15, ust.1 ustawy z dnia [27 czerwca 1997](#) r. o służbie medycyny pracy oraz finansuje działalność profilaktyczną wynikającą z programów prozdrowotnych dotyczących zapobiegania i zwalczania określonych chorób oraz programów promocji zdrowia w zakresie [medycyny pracy](#) (art.21, ust.2 ustawy),
 - zgodnie z potrzebami wynikającymi w szczególności z liczby i struktury społecznej ludności województwa tworzy i prowadzi zakłady psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz
 - bierze udział w realizacji zadań z zakresu ochrony [zdrowia psychicznego](#), w tym w szczególności dzieci i młodzieży (ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego)